

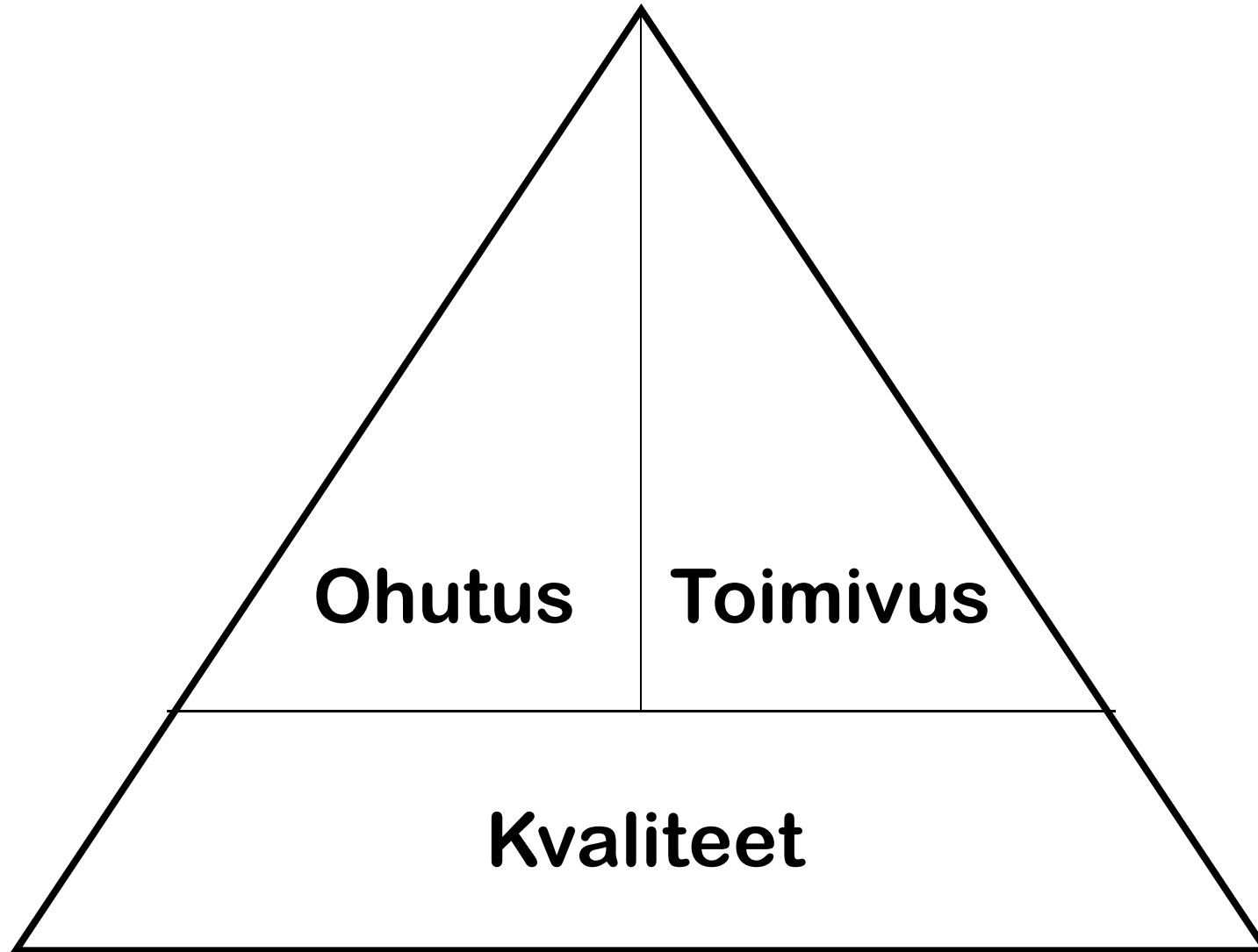
RAVIMIAMET

Apteekri roll ravimiohutuse tagamisel

Maia Uusküla
Ravimiamet

29.03.2016, Tartu

Ravimi koostisosad

Ravim = tablett + teave

Tablett, lahus, pulber
vm - kontrollitud
kvaliteediga toode, st
kvaliteet

Labori- ja loomkatsete
ning inimuuringute
tulemused kasu ja
kahju kohta, st
toimivus ja ohutus

Ravimiameti eesmärk

Kaitsta inimeste ja loomade tervist

- **et turul oleksid kvaliteetsed, ohutud ja toimivad ravimid**
- **et inimene iseendale, inimene/ettevõtte teisele inimesele või loomaomanik loomale ravimitega liiga ei teeks**
- **et ravimid oleksid turul (vajadusel müügiloata ravimid)**

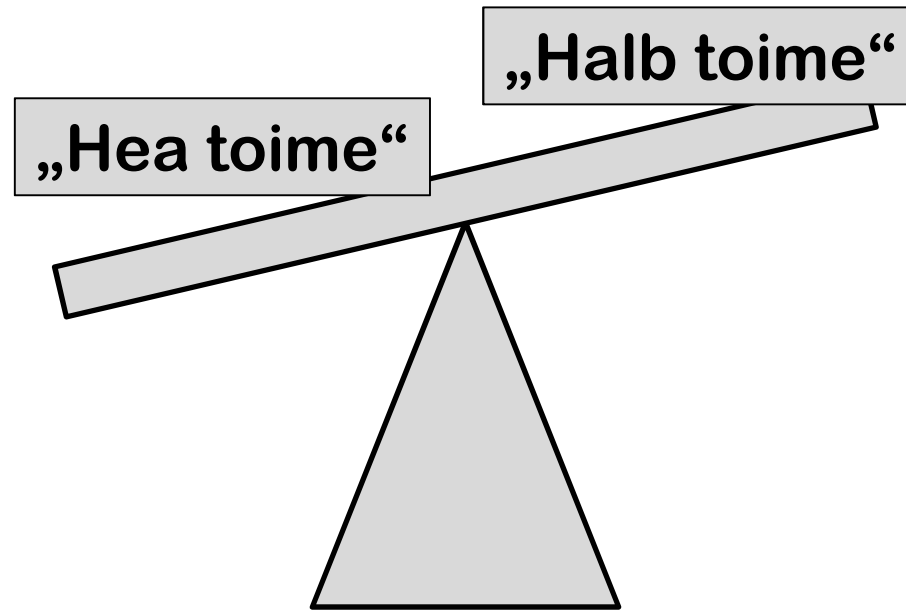
Ravim saab müügiloa teatud tingimustel:

- **kasu/riski suhe on positiivne teatud patsiendi grupil (piirangud näidustuse, vastunäidustustega jne)**

ML andmisel on infot piiratult:

- **kontrollitud tingimustes läbiviidud kliinilised uuringud**

Soodne kasu ja kahju suhte (*benefit-risk ratio*)

Keskmiselt nähti teatud sorti patsientidel rohkem kasu kui kahju...
Kõikidel ravimitel on kõrvaltoimed.

ML andmisesel on infot piiratult:

- **kontrollitud tingimustes läbiviidud kliinilised uuringud**

Kliinilised uuringud on

- tavaliselt suhteliselt lühiajalised**
- väike arv patsiente**
- “ideaalsed patsiendid”, ei kaasata rasedaid**
- suure esinemissagedusega ja lühiajalisel kasutamisel ilmnevad kõrvaltoimed**

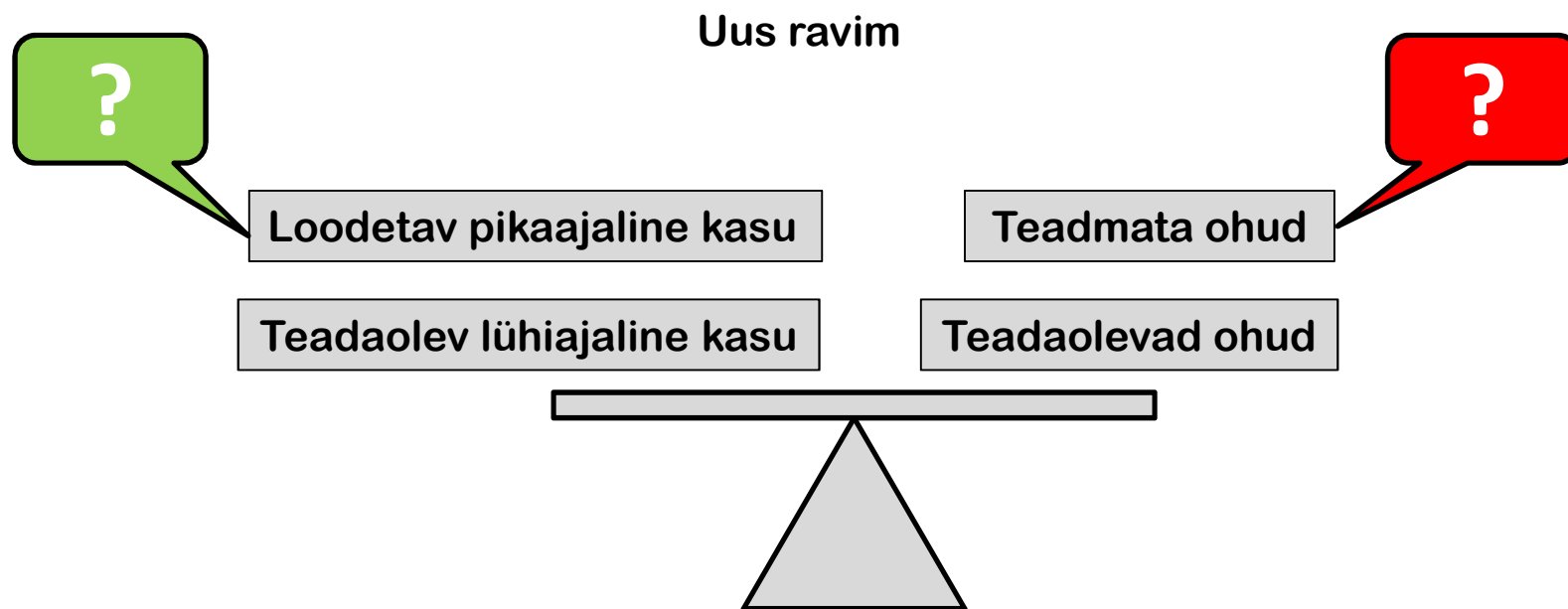

Miks ei piisa kliinilistest uuringutest

Uuringutes osaleb reeglina 2000-3000 inimest

Kõrvaltoimed	1 juht	3 juhtu
• 1: 100 (sage)	300	650
• 1: 1000 (harv)	3000	6500
• 1: 10000 (väga harv)	30000	65000

Uue ravimi kasutuselevõtmise ajal ei ole teada kogu tõde ravimi kohta

Mis saab edasi pärast müügiloa saamist?

- Ravimite ohutuse jälgimine (*pharmacovigilance*) – sh kõrvaltoime teatised
- Kliinilised (jätku) uuringud (sekkuvad, mittesekkuvad)

Ravimiohutuse järelvalve

Uute riskide ja teadaolevate riskide muutumise avastamine, hindamine, tegevus - täiendavad riskivähendamise meetmed, ML piirangud või lõpetamine

Ravimi kasu-riski suhte hindamine

Kas kasu kaalub üles võimalikud riskid

Kas piirangutega on kasu-riski suhe positiivne?

Ükski ravim ei ole täiesti ohutu

- Turuletuleku järgselt keelatud ravimid

Tsisapriid – südamerütmihäired – 2000

Tserivastatiin - raske lihaskahjustus – 2001

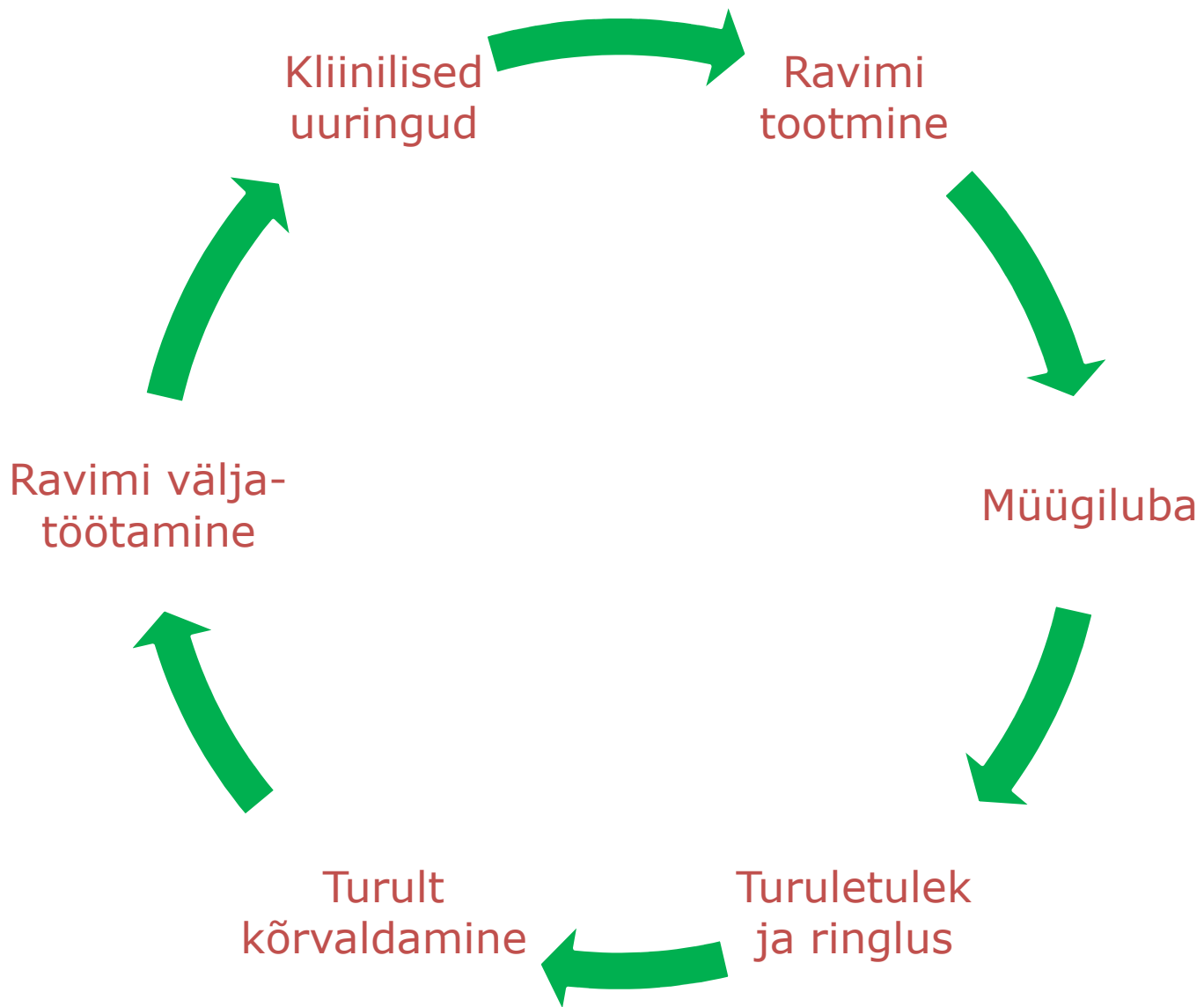
Lumirakoksiib – maksatoksilisus – 2008

Rimonabant – raske depressioon, suitsiid – 2008

Efalizumab – progressiivne multifokaalne leukoentsefalopaatia – 2009

Sibutramiin - südameinfarkt, ajuinsult – 2010

Fusafungiin – allergilised reaktsioonid/vähene efektiivsus 2016

Ravim = tablett + teave

Tablett, lahus, pulber
vm - kontrollitud
kvaliteediga toode, st
kvaliteet

Labori- ja loomkatsete
ning inimuuringute
tulemused kasu ja
kahju kohta, st
efektiivsus ja ohutus

**Mis on esmane/kõige olulisem teabe
allikas ja ravimiohutuse alane
riskivähendamise abimees?**

1. RAVIMI OMADUSTE KOKKUVÕTE

WWW.RAVIMIAMET.EE

2. Pakendi infoleht

RAVIMIAMET

Ravimiametist

Inimestel kasutatavad ravimid

Veterinaarravimid

Bioloogilised preparaadid

Internetiapteek

Õigusaktid

Järelevahe

Uudised KKK Viited Sisukaart

OTSI

Aptekrile

Ettevõtjale

Kodanikule

Arstile

Uudised

Nitroglycerin
Nycomed/Nitroglycerin DAK 0,5
mg tabletid – teadaanne
võimalike tühjajade pakendite
kohta
05.11.2014

Ravimi nime ja müügi loa hoidja
muutused oktoobris 2014
03.11.2014

Muutused tegevus lubade
registris
03.11.2014

Ravimihutus

Ravimite Zovirax, Ranitidine
Accord ja Ibustar tarneraskused
29.10.2014

2014. a III kvartalis Euroopa
Komisjoni müügi loa saanud
uued ravimid
28.10.2014

Muutused veterinaarravimite
registris 17. oktoobril 2014
27.10.2014

Tarneraskused

Ravimite Fariatal, Enquis ja
Xofigo tarneraskused
24.10.2014

Ravimi Doxy-M-Ratiopharm
tarneraskus
23.10.2014

Antibiootikumide kasutamine
loomadel kahanes Euroopas
15%
16.10.2014

Arhiiv

OTSI RAVIMIT
müügi loaga humaanravimid

OTSI APTEEKI

TAGASISIDE

Sinu e-mail

Sinu kiri...

KLIENTPORTAAL

Sisene

Registrid

Humaanravimite register

Veterinaarravimite register

Tegevus lubade register

Koodikeskus

Euroopa Liidus tsentraliseeritud
registreeritud ravimid

EL kliiniliste uuringute register

Teatised

Ravimi kõrvaltoime teatis

Taotlus toote määratlemiseks

Teade puudusest ravimikäitleja
tegevuses

Teade ravimi
kvaliteediprobleemist või valest
ravimiinfost

Veterinaarravimi kõrvaltoime
teatis

Apteekri antav ravimiinfo

Käsimüügiravim – apteeker peab teadma

- vastunäidustused
- peamised hoiatused
- koostoimed
- tõsisemad kõrvaltoimed
- Räägi, millal ei tohi ravimit võtta
- Küsi, mis ravimeid veel kasutab – kontrolli
- Loe üles tõsised kõrvaltoimed – ja mis edasi
- Õige kasutamine
- Ütle patsiendile, et tuleb lugeda infolehte
- Ravimi reklaami suhtu kriitiliselt

Aptekri antav ravimiinfo

Retseptiravim – usalda arsti, aga kontrolli

- õige ravimvorm, õige annus
- peamised vastunäidustused, hoiatused
- koostoimed
- tõsisemad kõrvaltoimed
- Õige kasutamine
- Räägi, millal ei tohi ravimit võtta
- Küsi, mis ravimeid veel kasutab – kontrolli
- Loe üles tõsised kõrvaltoimed – ja mis edasi
- Ütle patsiendile, et tuleb lugeda infolehte

Kõrvaltoimete/koostoimete infoallikad

Ravimi omaduste kokkuvõte –

www.ravimiamet.ee

Pakendi infoleht (lihtsustatud info)

Andmebaasid

Infoallikad

Andmebaasid

Micromedex, UpToDate jne

TÜ Kliinikumi Meditsiiniinfo keskus

SFINX

Näited eksimustest

Mis oleksid olnud välditavad ravimiinfo lugemisel

Ravimiinfo – näide 1

Arst: Klaritromütsiini tabletid

1 kord päevas 500 mg

või pool tabletti 2 korda päevas

Apteeker: Väljastas 500 mg tabletid

Patsient : luges infolehte: peab võtma 2 korda päevas, tabletti ei saa poolitada (et võtta 250 mg).

„**Tavoline**“ tablett:

- 250 / 500 mg **kaks** korda ööpäevas

Toimeainet **modifitseeritud** vabastav tablett

- 500 mg **üks** kord ööpäevas

Ravimiinfo – näide 2 - koostoimed

Arst:

Neuropaatilise valu raviks

- Tramadool, duloksetiin (Cymbalta)

Parkinsoni tõve raviks

- Amantadiin

Ärevus, unehäired

- Alprasolaam

Patsiendil tekkis serotoniini sündroom
(uimasus, palavik, higistamine, lihasjäikus)

Arst määras lisaks pramipeksooli

Apteeker:

Tramadool ja duloksetiin – ei sobi kokku

Arst: Ravi vaadati üle, duloksetiini asemel
pregabaliin, sümptomid kadusid

Raviviga – näide 3

Arst soovis määrata Ventolin siirupit

Retseptile: Ventolin lahus, võtta sisse 3 korda ööpäevas

Apteeker väljastas Ventolin nebuliseeritava lahuse

Patsient (laps) võttis lahust nagu siirupit, mitu korda lubatust suurema annuse

Laps: 8 mg asemel 25 mg ööpäevas

Lapsevanem: liiga ruttu (3 päevaga) sai pakend tühjaks, ema märkas hiljem, et suu kaudu ei tohi manustada (vale ravimvorm) lapsel kõrvaltoimeid ei esinenud,

Raviviga (medication error)

Kõrvaltoimet ei tekkinud

Kui on kahtlus, et midagi on retseptiga valesti

- **Vaata ravimiregistrist**
- **Küsi arstilt**
- **Küsi Ravimiametist**

Alati

- **Vali õige ravimvorm**
- **RÄÄGI PATSIENDIGA**

Muud ohud ravimitega seoses

Ravim võib olla ohtlik

- ettevalmistamisel – (nt kasvavajavastased ravimid), suspensiooni valel valmistamisel
- valesti äraviskamisel – keskkonnaohud (antibiootikumid, hormoonid)
- aegununa – ei toimi, on mürgine

Muud ohud ravimitega seoses

Ohtlik on

- ravimi pähe muude ainete kasutamine
    Nt MMS jne (ei toimi, ei ravi, on ise ohtlik)
- võltsitud ravimite kasutamine (odavad netist, turult)

Ohtlik on

- haiguse mitteravimine, ravi katkestamine arsti teadmata, annuste muutmine
- (laste) vaktsineerimata jätmine
- tõsise haiguse iseravimine/mitteravimine

Körvaltoimed

Ravimi kõrvaltoime on

igasugune kahjulik ja soovimatu toime, mis kaasneb

ravimi kasutamisega tavapärastel või müügiloa tingimustes nimetamata kasutusaladel, ravivea, ravimi väär- või kuritarvitamise korral või

ravimiga töökeskkonnas kokkupuutumisel ning mille puhul ei saa välistada põhjuslikku seost ravimi ja kõrvaltoime vahel.

Oluline on

Tunda ära võimalik kõrvaltoime, sekkuda

**Mitme ravimi kooskasutamisel teada
võimalikke ohtlikke koostoimeid**

- saada uusi teadmisi turuloleva ravimi kohta (kasu-riski suhte hindamine)**
- muuta nende uute teadmistega ravimite kasutamist ohutumaks**

RavS §78⁶

(4) Ravimi väljakirjutamise õigusega isik on kohustatud teavitama Ravimiametit kõikidest tõsistest kõrvaltoimetest.

SotsMin määrus nr 26 §2 (ohutuslane teave ...)

- (1) Arst, hambaarst, veterinaararst, õde, ämmaemand või ravimi kasutaja teavitab ravimi kõrvaltoimest Ravimiametit, kasutades selleks kõrvaltoime teatise elektroonilist vormi või paberteatist.

- (2) Ravimi kõrvaltoime teatise elektrooniline vorm on kättesaadav Ravimiameti veebilehel ning pabervorm Ravimiametis ja apteekides. **Vajaduse korral abistab proviisor või farmatseut ravimi kasutajat ravimi kõrvaltoime teatise täitmisel ja Ravimiametile edastamisel.**

Aptekri abiga saadetak teatis

Täida **patsiendi** teatis

Lisa patsiendi andmed – nimi,
kontakttelefon või e-kirja aadress

Ravimiamet küsib patsiendilt
lisaandmeid, nõustab patsienti

http://www.ravimiamet.ee/ ESILEHT | Siseveeb Ravimiamet

File Edit View Favorites Tools Help
 Swedbank - Arveldused http://www.miksike.ee-do... English Grammar - The m...
 Rahvatervishoiu eesti-ingl... Ravimiamet

RAVIMIAMET

Ravimiametist Inimestel kasutatavad ravimid Veterinaaravimid Bioloogilised preparaadid Internetiapteek Õigusaktid Järelevalve

Uudised KKK Viited Sisukaart OTSI

Uudised

Ravimi Doxy-M-Ratiopharm tärneraskus 23.10.2014
 Antibiootikumide kasutamine loomadel kahanes Euroopas 15% 16.10.2014
 Ravimi Oxcarbazepine Teva tärneraskus 15.10.2014

Testosterooni sisaldavate ravimite seos südameprobleemide riski suurenemisega ei leidnud kinnitust 14.10.2014
 Piirangud valproaadi kasutamisel naistel ja tüdrukutel 13.10.2014
 Muutused humaanravimite registris 30. septembril 2014 08.10.2014

Ravimiamet ja Konkurentsiamet sõlmisid koostöökokkuleppe 07.10.2014
 Ravimi nime ja müügiloo hoidja muutused septembris 2014 01.10.2014
 Muutused tegevuslubade registris 01.10.2014

Arhiiv

Registrid
 Humaanravimite register
 Veterinaaravimite register
 Tegevuslubade register
 Koodikeskus
 Euroopa Liidus tsentraliseeritud registreeritud ravimid
 EL kliiniliste uuringute register

Teatised
 Ravimi kõrvaltoime teatis
 Taotlus toote määratlemiseks
 Teade puudusest ravimikäitleja tegevuses

Uudised

Ravimiohutus Tärneraskused

Apteekrile **Ettevõtjale** **Kodanikule** **Arstile**

ESILEHT | Siseveeb

Ravimi kõrvaltoime teatis | ... x

Rahvatervishoiu eesti-ingl... Ravimiamet

English Grammar - The m...
http://www.miksike.ee-do...
Apteekrile Ettevõtjale Kodanikule Arstile

RAVIMIAMET

Ravimiametist Inimestel kasutatavad ravimid Veterinaaravimid Bioloogilised preparaadid Internetiapteek Öigusaktid Järelevalve

Ravimi kõrvaltoime teatis

Uudised KKK Viited Sisukaart OTSI

Ravimi kõrvaltoime teatis (vorm ja teave meditsiinitöötajale)

Ravimi kõrvaltoime teatis (vorm ja teave patsiendile)

Registrid

Teatised

Kriisikontakt

Viimased uudised

Nitroglycerin
Nycomed/Nitroglycerin DAK 0,5
mg tabletid – teadaanne
võimalike tühjajade pakendite
kohta
05.11.2014

Ravimi nime ja müügiloo hoidja
muutused oktoobris 2014
03.11.2014

Muutused tegevuslubade
registris
02.11.2014

File Find Disable View Images Cache Tools Validate | Browser Mode: IE9 Compat View Document Mode: IE7 standards

Patsiendi kõrvaltoime teatis

1 Kõrvaltoime teatise saatja | 2 Patsiendi andmed | 3 Kahtlustatav ravim | 4 Teised kasutatavad ravimid | 5 Kõrvaltoime kirjeldus | 6 Kõrvaltoime tagajärg

Palun märkige kindlasti kontaktandmed õigesti, et saaksime Teiega ühendust võtta. Vastasel juhul ei saa me kõrvaltoime teatist hinnata, vajadusel lisaküsimusi küsida ja Teile tagasisidet anda. Kinnitame, et teatise saatja andmed on konfidentsiaalsed ning me ei edasta neid kolmandale osapoolle (välja arvatud Teie loal ravierstile isaaandmete saamiseks).

Nimi *

Postiaadress

(kui soovite vastust posti teel)

Telefon

E-posti aadress *

Kui teatise saatja on apteeker, lisage palun patsiendi andmed:

Kontaktandmed on vajalikud, et saaksime patsienti nõustada ja vajadusel isaaandmeid küsida.

Patsiendi nimi *

Telefon või e-posti aadress *

Edasi »

Kõrvaltoime teatise vorm patsiendile

Tehke palun märges õige vastuse kasti (☐) või kirjutage reale

Teatise saatja andmed → → → **Teatise kuupäev** .....

Nimi	Telefon
Postiaadress (kui soovite vastust posti teel)	E-posti-aadress
Kui teatise saatja on apteeker, lisage palun patsiendi andmed: nimi ja telefon/e-kirja aadress	

Palun märkige kindlasti kontaktandmed, et saaksime Teiega ühendust võtta. Vastasel juhul ei saa me kõrvaltoime teatist hinnata, vajadusel lisaküsimusi küsida ja Teile tagasisidet anda.

Kinnitame, et teatise saatja andmed on konfidentsiaalsed ning me ei edasta neid kolmandale osapooltele (välja arvatud Teile loal raviarstile lisaandmete saamiseks).

Andmed ravimi kasutaja kohta, kelle kõrvaltoime tekkis

Kas kõrvaltoime tekkis → ☐ teil endal → ☐ teie lapsel → ☐ kellelgi teisel (palun täpsustage)	Ravimi kasutaja initsiaalid ..... Sugu → ☐ mees → ☐ naine	Pikkus (cm) .....
sünniaeg ..... VÕI vanus → → .... (PP-KK-AAAA)	Kehakaal (kg) ..... → → → → → → → →	.....

Aptekri nõuanded patsiendile

Kui kõrvaltoime on tõsine

- suuna patsient arsti juurde
- kõrvaltoime võib vajada ravi
- ravi katkestamine võib süvendada põhihaigust
- arst hindab, kas saab annust muuta, vahetada ravimit
- kui patsient soovib kõrvaltoimest teatada, aita, aga küsi andmed

Kokkuvõte

- Loe infolehte – www.ravimiamet.ee
- Loe hoiatusi, kõrvaltoimeid, koostoimeid
- Otsi andmebaasidest infot
- Ära anna ravimit, kui patsiendil on vastunäidustused – räägi arstiga
- Küsi Ravimiametist
- Räägi patsiendile/hooldajale, mida tuleb jälgida antud ravimi kasutamise ajal (sh õige annus, säilitamine, ohud)
- Suuna patsient murega arsti juurde
- Patsiendi soovil aita täita KT teatis

RAVIMIAMET

Täna kuulamast!

Küsimused?

pharmacovig@ravimiamet.ee